

Pk-yritysbarometri, kevät 2017

Alueraportti, Pohjois-Pohjanmaa

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Kevään 2017 Pk-yritysbarometri perustuu 4 761 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittämisen ja työllistämisen esteitä, sopeuttamistoimenpiteitä sekä rahoitusta. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty omistajavaihdosta.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten odotukset lähiajan suhdannenäkymistä ovat jatkuneet positiivisina syksystä 2016. Koko maan pk-yrityksistä 44 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 9 % huononevan. Saldoluku on nyt +35 kun se edellisellä mittauskierroksella oli +32. Myös Pohjois-Pohjanmaan alueella yleiset suhdannenäkymät ovat vahvasti positiiviset, saldoluku on sama kuin syksyllä 2016 (+37).

Pohjois-Pohjanmaan alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat myös vastaavat kuin syksyllä 2016. Alueen pk-yritysten edustajista 26 % arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 7 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi, saldoluku on nyt +19 (syksyllä 2016 +20). Koko maassa odotukset henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvun perusteella hieman positiivisemmat kuin syksyllä 2016 (+14 => +16).

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (39 %). Myös Pohjois-Pohjanmaan alueella on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (38 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoiti 3 % vastaajista. Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on yhtensä saman verran ja alueella vähemmän kuin syksyllä 2016. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Kansainvälistyminen

Joka neljännellä koko maan ja joka viidennellä Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan ja myös alueen pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä noin puolella.

Kehittämisen ja työllistämisen esteet

Koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä koetaan yleinen suhdanne-/taloustilanne. Pahimpina työllistämisen esteinä nähdään työn sivukulut sekä kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus.

Sopeuttamistoimenpiteet

Joka kuudes koko maan ja joka viides Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yrityksistä suunnittelee toimintansa sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi. Työaikajärjestelyt, lomautukset sekä liiketoiminnan järjestelyt ovat yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutustoimet.

Omistajanvaihdos

Yli puolet vastanneista koko maan ja alueen pk-yrityspäätäjistä ei suunnittele omistajanvaihdosta. Yrityksen tai liiketoiminnan ostamista suunnittelee viidesosa.

Sisällys

Esipuhe	2
Tiivistelmä	3
1. Johdanto.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto	6
2. Yritysten osuudet toimialoilla	7
3. Yritykset ja työllisyys	8
4. Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus ja uusiutuminen	12
6. Pk-yritysten kansainvälistyminen	14
7. Pk-yritysten kehittämisen ja työllistämisen esteet	16
8. Pk-yritysten sopeuttamistoimenpiteet	18
9. Pk-yritysten rahoitus.....	19
10. Omistajanvaihdos.....	24
Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot	26
Finnvera Oyj:n ja toimipisteiden yhteystiedot	27
Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot	28

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, kevät 2017, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

taloustutkimus

FINNVERA

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pk-yritysbarometri, kevät 2017

Alueraportti, Pohjois-Pohjanmaa

1. Johdanto

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä sekä Taloustutkimuksen väliaikaista markkinointirekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koko-luokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 4 761 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse joulutammikuussa 2016–2017. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiantona.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Mika Kuismanen ja ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämisspäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Pohjois-Pohjanmaan alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaamaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

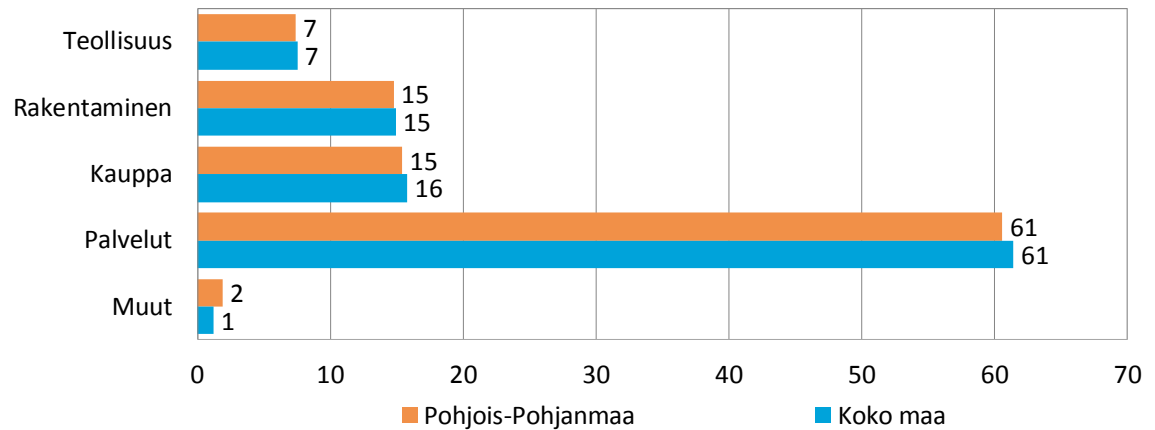
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Pohjois-Pohjanmaa	200	100
Päätoimiala	Teollisuus	33	17
	Rakentaminen	27	14
	Kauppa	35	18
	Palvelut	105	53
Liikevaihto vuonna 2016	alle 0,2 miljoonaa euroa	57	29
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	31	16
	0,5-0,99 miljoonaa euroa	21	11
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	19	10
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	18	9
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	19	10
	5 miljoonaa euroa tai yli	35	18
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	22	11
	Kasvuhakuiset	80	40
	Asemansa säilyttäjät	55	28
	Ei kasvutavoitteita	36	18
	Toimintansa lopettavat	5	3
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	48	26
	Ei	136	74
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	59	30
	1990-1999	37	19
	2000-2009	51	26
	2010-	53	27

2. Yritysten osuudet toimialoilla

Suomessa oli 280 697 yritystä [1] vuonna 2014. Näistä yrityksistä noin 16 380 toimi Pohjois-Pohjanmaan alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli 61 %, kaupan 16 %, rakentamisen 15 % ja teollisuudenalan yrityksiä 7 %. Pohjois-Pohjanmaan alueella yritysten osuudet toimialoilla vastasivat koko maan tilannetta.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3. Yritykset ja työllisyys

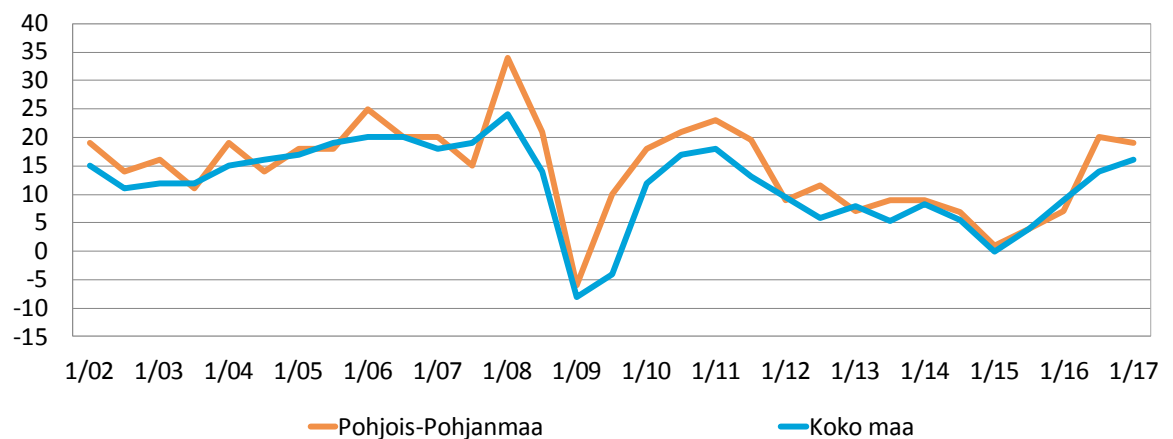
Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 421 000 henkeä joulukuussa 2016. Lukema on 34 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Palkansaajia oli hieman enemmän ja yrittäjä oli hieman vähemmän kuin aiemmin. Koko maan työttömyysaste oli 7,9 % [2] joulukuussa 2016, kun se edellisvuoden joulukuussa oli 9,2 %. Pohjois-Pohjanmaan alueella työskenteli vuoden 2016 neljännellä neljänneksellä yhteensä 171 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 8,6 % [4]. Työttömyysaste on laskenut alueella 0,4 prosenttiyksikköä vuoden 2015 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Pohjois-Pohjanmaa	26	67	7	19
Koko maa	24	69	7	16

Työllistämisedotukset ovat koko maan pk-yrityksissä hienoisessa kasvussa. Pk-yritysbarometrin vastaajista joka neljäs (24 %) arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja alle joka kymmenes (7 %) arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluvuksi muodostuu +16. Pohjois-Pohjanmaan alueella saldoluku on kolme prosenttiyksikköä suurempi, +19. Koko maassa odotukset henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvun perusteella hieman positiivisemmat kuin syksyllä 2016 (+14). Alueella työllistämisedotukset ovat hyvin vastaavanlaiset kuin syksyllä (+20).

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, joulukuu, 3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain, 4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

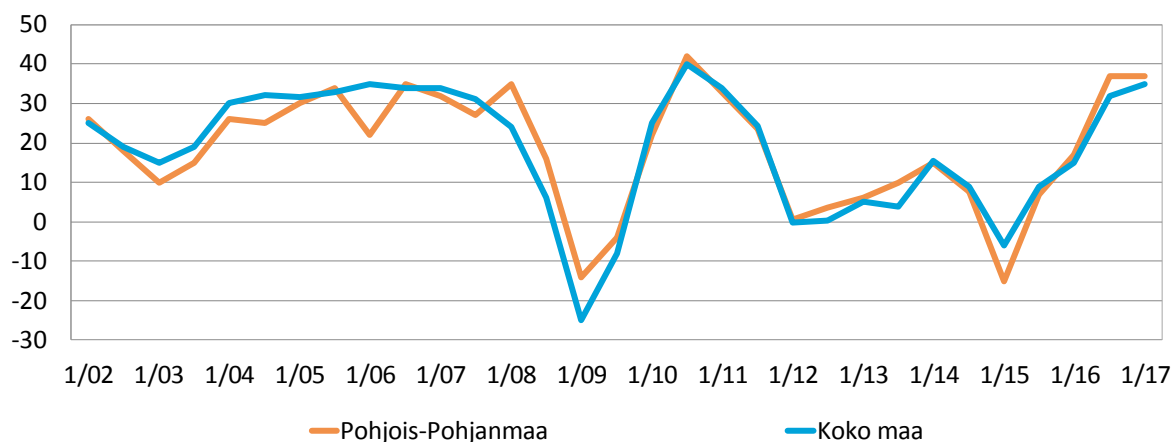
4. Pk-yritysten suhdannenäkymät

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaavan saldoluvin (+35) kehitys on jatkunut hienokeltaan positiivisena syksystä 2016 (+32). Syksyn 2016 tapaan vajaa puolet (47 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 44 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 9 % huononevan. Pohjois-Pohjanmaan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on +37 kuten myös syksyllä. Ennallaan suhdanteiden arvioi pysyvän alueella lähes vastaava määrä kuin viime syksynä eli 42 % alueen pk-yrityksistä.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Pohjois-Pohjanmaa	48	42	10	37
Koko maa	44	47	9	35

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku (%)

Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

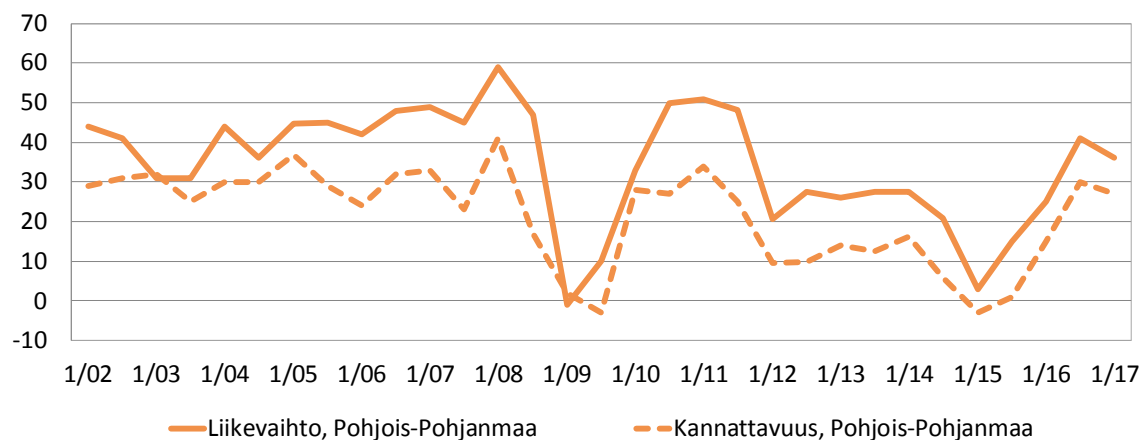
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Pohjois-Pohjanmaa	51	34	15	36
Koko maa	52	36	13	39
Investointien arvo				
Pohjois-Pohjanmaa	22	59	19	2
Koko maa	23	58	19	3
Panostukset kansainvälistymiseen				
Pohjois-Pohjanmaa	17	68	15	3
Koko maa	17	68	16	1
Viennin arvo				
Pohjois-Pohjanmaa	19	65	15	4
Koko maa	18	67	15	2
Tuonnin arvo				
Pohjois-Pohjanmaa	10	74	16	-6
Koko maa	15	71	15	0
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Pohjois-Pohjanmaa	39	51	10	29
Koko maa	34	58	7	27
Materiaalien hinnat				
Pohjois-Pohjanmaa	38	56	6	32
Koko maa	42	54	5	37
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Pohjois-Pohjanmaa	40	55	5	36
Koko maa	39	56	5	34
Kannattavuus				
Pohjois-Pohjanmaa	43	41	16	27
Koko maa	40	45	15	25
Vakavaraisuus				
Pohjois-Pohjanmaa	43	51	7	36
Koko maa	39	53	9	30
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Pohjois-Pohjanmaa	29	61	9	20
Koko maa	35	57	8	27
Tilausten määrä				
Pohjois-Pohjanmaa	54	33	14	40
Koko maa	47	42	11	35
Kapasiteetin käyttöaste				
Pohjois-Pohjanmaa	54	35	11	43
Koko maa	46	48	7	39

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa kapasiteetin käyttöasteen nousuun teollisuusyrityksissä (saldoluku 39 %), liikevaihdon kasvuun (+39) sekä materiaalien hintojen nousuun (+37) uskotaan koko maassa saldoluvin perusteella yleisimmin. Myös palkkakustannusten ja lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Odotukset investointien arvon kehityksestä ovat koko maassa vastaavan tasoiset kuin syksyllä 2016 saldoluvin ollessa myös nyt +3.

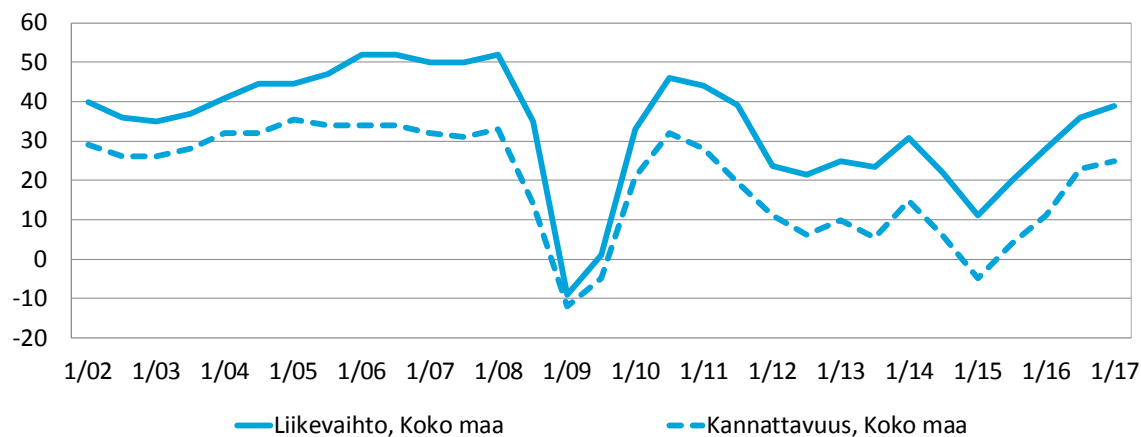
Pohjois-Pohjanmaan alueella uskotaan vahvimmin teollisuusyritysten kapasiteetin käyttöasteen nousuun (saldoluku +43), tilausten määrän kasvuun (+40), lopputuotteiden tai palveluiden hintojen nousuun (+36), sekä liikevaihdon ja vakavaraisuuden kasvuun (saldoluku molemmissa +36). Alueella odotukset investointien arvon kehityksestä ovat saldoluvin perusteella edelleen positiiviset, mutta kuitenkin hieman syksyn 2016 tilannetta heikkommat (+8 => +2).

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa. Alueella odotukset molempien osatekijöiden kehityksestä seuraavan vuoden aikana ovat hieman heikkomat kuin syksyllä. Koko maan pk-yritysten odotukset liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä jatkuvat positiivisina.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

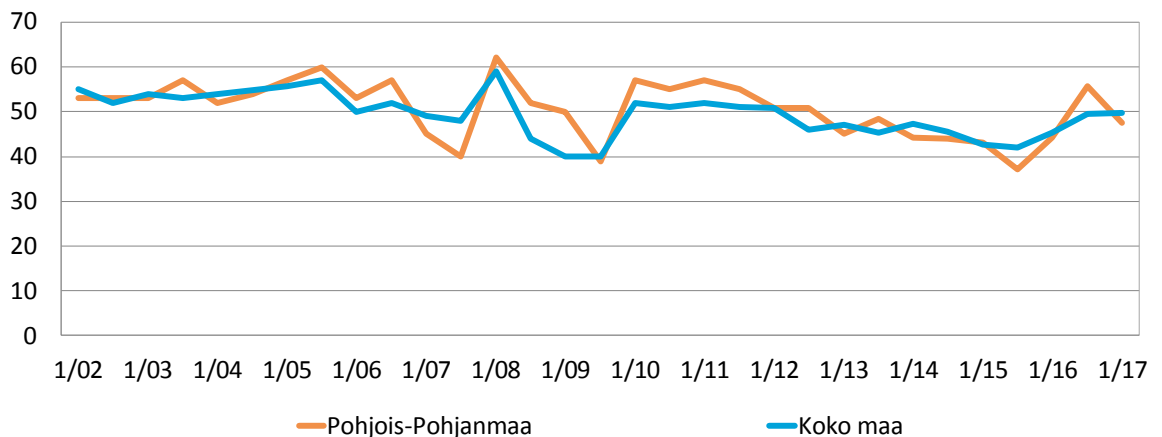
Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (39 %). Vastaavasti kuin syksyllä 2016 yritystoiminnan loppumista ennakoi 2 % koko maan pk-yrityksistä. Pohjois-Pohjanmaan alueella on myös eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (38 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 3 % vastaajista mikä on yhden prosenttiyksikön verran enemmän kuin syksyllä 2016. Voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on koko maassa vastaava määrä ja alueella hieman vähemmän kuin syksyllä.

Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Pohjois-Pohjanmaa	10	38	27	23	3
Koko maa	11	39	30	18	2

Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on yhtensä saman verran ja alueella vähemmän kuin syksyllä 2016.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia. Investointien osuudet ovat koko maassa ja alueella lähes syksy 2016 lukemissa. Uutta henkilöstöä sanovat etenkin alueen vastaajat palkanneen vähemmän.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

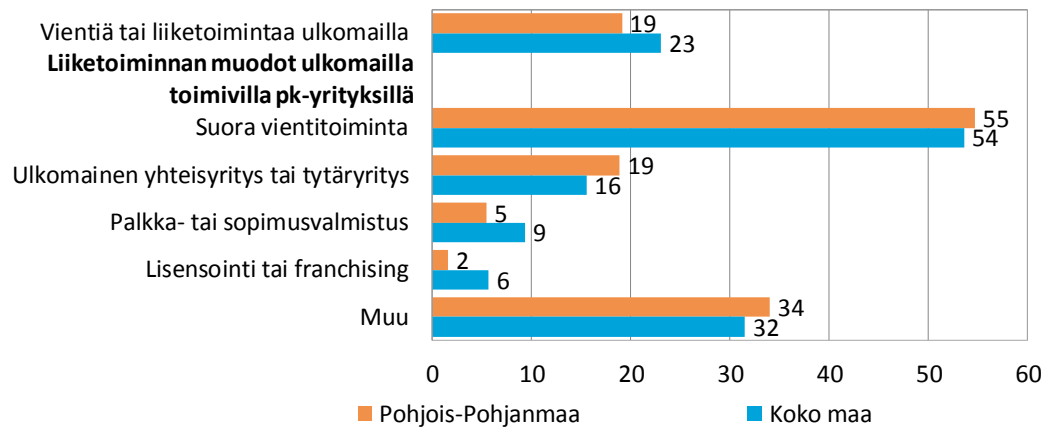
	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Investoinnit	73	72
Uuden henkilöstön palkkaaminen	34	37
Henkilöstön koulutus	62	54
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	31	38
Laajentuminen uusille markkinoille	24	26
Uusien teknologioiden käyttöönotto	22	25
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	18	21
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	14	16

**/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.*

6. Pk-yritysten kansainvälistyminen

Joka neljännellä koko maan ja joka viidennellä Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan ja myös alueen pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä noin puolella.

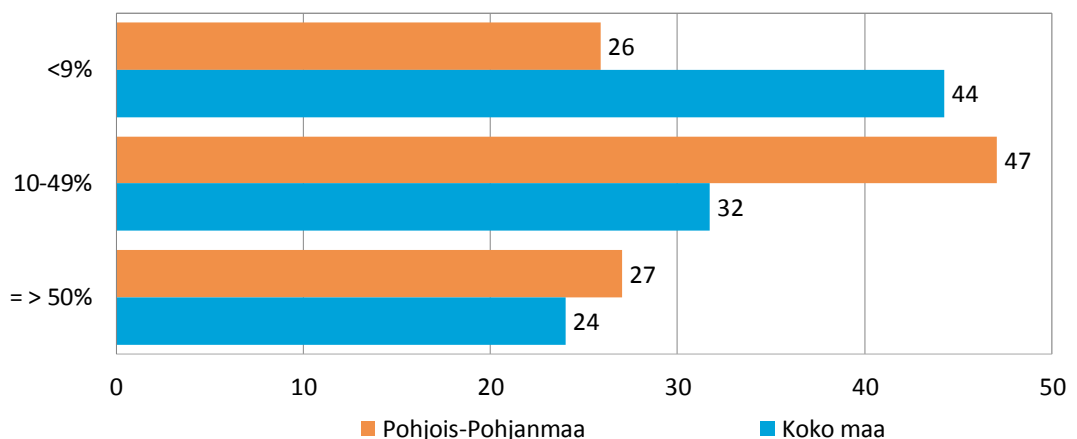
Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä

**/ Vastajaat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.*

Kahdella viidestä koko maan ja joka neljännellä alueen suoraa vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %.

Kuva 8. Viennin osuus suoraa vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2016, % yrityksistä

Koko maan pk-yrityksistä joka viidennellä ja Pohjois-Pohjanmaan alueella noin joka kymmenennellä on suoraa tuontitoimintaa.

Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	13	19

7. Pk-yritysten kehittämisen ja työllistämisen esteet

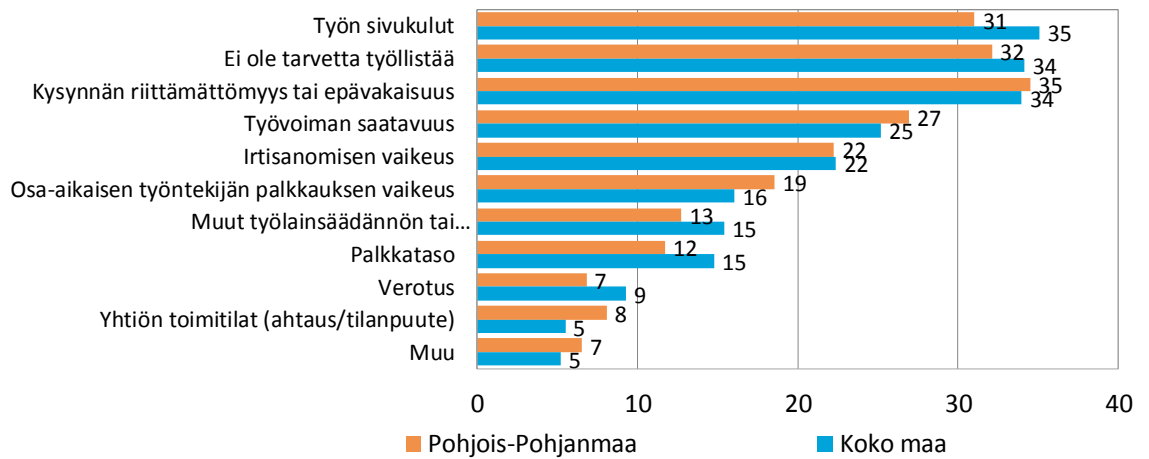
Koko maassa ja Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä nähdään yleinen suhdannetilanne/taloustilanne. Kustannustaso ja kilpailutilanne koetaan seuraavaksi merkittävimpinä kehittämisen esteinä. Verrattuna syksyn 2016 tilanteeseen ovat kustannustason ja kilpailutilanteen merkitykset ovat koko maassa ja alueella hieman nousseet syksystä. Alueella rahoituksen sekä resurssitekijät mainitsee nyt syksyä harvempi.

Taulukko 8. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Yritystoiminnan sääntely	15	14
Kustannustaso	20	17
Kilpailutilanne	16	20
Rahoitus	8	9
Resurssitekijät	11	12
Yleinen suhdanne- /taloustilanne	28	24
Ei osaa sanoa	2	5

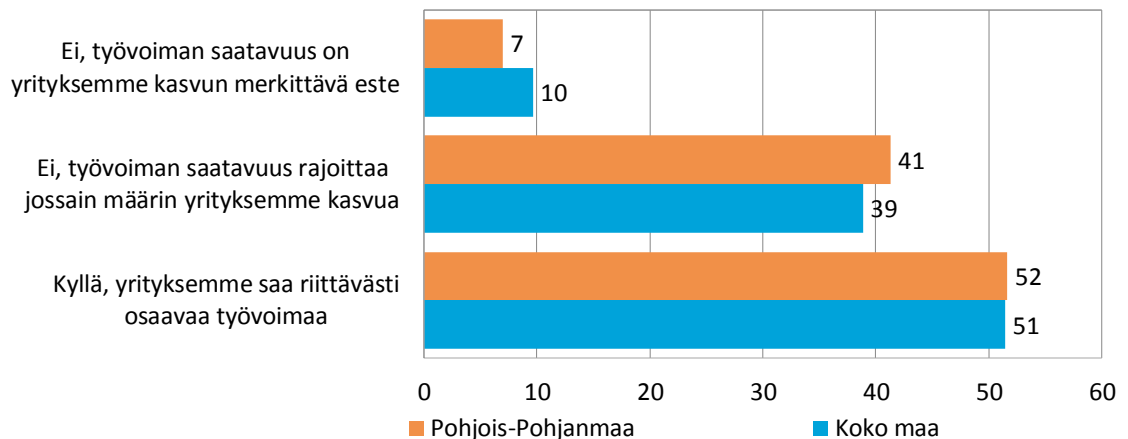
Koko maan ja alueen pk-yrityksistä noin joka kolmannella ei ole tarvetta työllistää. Työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ovat koko maassa ja alueella suurimmiksi koetut työllistämisen esteet. Kolmanneksi nousee työvoiman saatavuus.

Kuva 9. Yrityksen merkittävin työllistämisen este, %

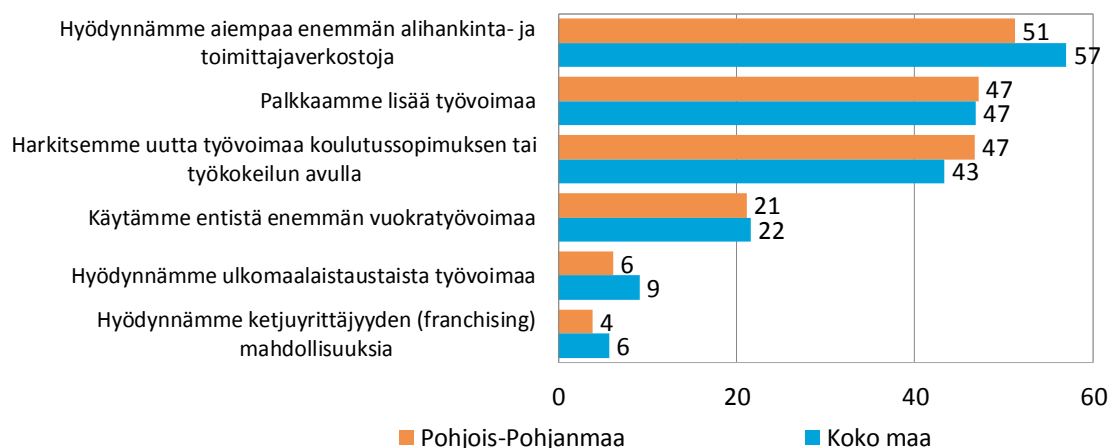
Puolet koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan vastanneista pk-yrityksistä sanoo tarjolla olevan riittävästi tarpeitaan vastaavaa osaavaa työvoimaa. Kaksi viidestä kokee työvoiman saatavuuden jossain määrin rajoittavaksi esteeksi yrityksen kasvulle. Koko maassa joka kymmenes ja alueella 7 % vastaajista pitää työvoiman saatavuutta yrityksensä kasvun merkittävänä esteenä.

Kuva 10. Onko yritykselle tarjolla riittävästi osaavaa työvoimaa, %

Pk-yritykset pyrkivät turvaamaan osaavan työvoiman saannin hyödyntämällä aiempaa enemmän alihankinta- ja toimittajaverkostoja, palkkaamalla lisää työvoimaa sekä koulutussopimuksen tai työkokeilun avulla.

Kuva 11. Yrityksen tarpeita vastaavan työvoiman saatavuus, %

8. Pk-yritysten sopeuttamistoimenpiteet

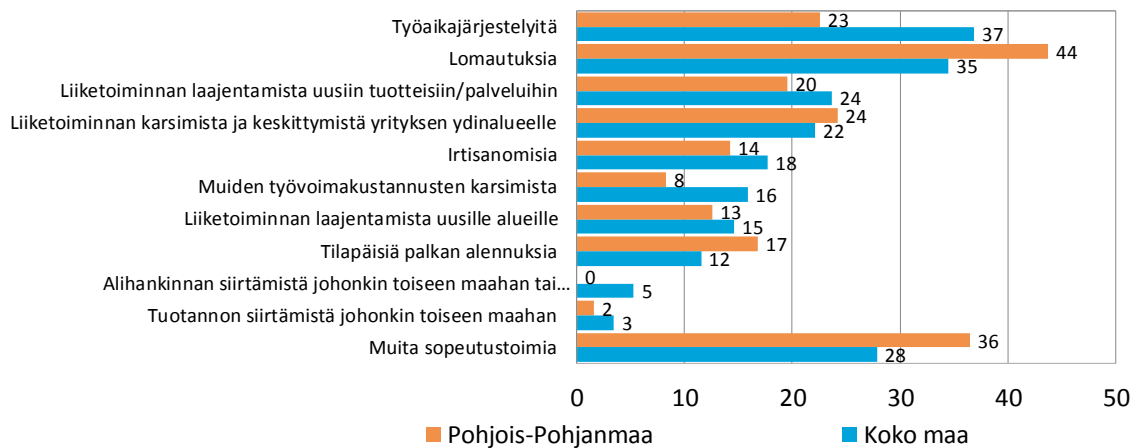
Koko maan pk-yrityksistä joka kuudes ja Pohjois-Pohjanmaan alueella viidesosa suunnittelee toimintansa sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi.

Taulukko 9. Pk-yritysten tarve sopeuttaa toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi, %

	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Ei tarvetta sopeuttaa	80	83
Suunnittelemassa sopeuttamistoimia	20	17

Työaikajärjestelyt ja lomautukset sekä liiketoiminnan järjestelyt ovat koko maassa ja Pohjois-Pohjanmaan alueella yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutustoimet.

Kuva 12. Pk-yritysten suunnittelemat sopeuttamistoimet, % pk-yrityksistä, jotka suunnittelevat tekevänsä toimia */

*/ Vastajaat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

9. Pk-yritysten rahoitus

Koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan pk-yrityksistä ja noin joka kuudennella on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Tämä tilanne on koko maan osalta vastaava kuin syksyllä 2016. Alueella maksuvaikeuksia sanoo kokeneensa hieman useampi kuin syksyllä.

Taulukko 10. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Pohjanmaa	84	16
Koko maa	84	16

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko Osuuspankki (41 %) tai Nordea (32 %). Pohjois-Pohjanmaan pk-yritysten pääpankkina Osuuspankki on selvemmin kärjessä (51 %).

Taulukko 11. Yrityksen pääpankki, %

	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Nordea	31	32
Osuuspankki	51	41
Paikallisosuuspankki	4	4
Danske Bank	5	7
Säästöpankki	7	9
Handelsbanken	1	2
Muu	1	5

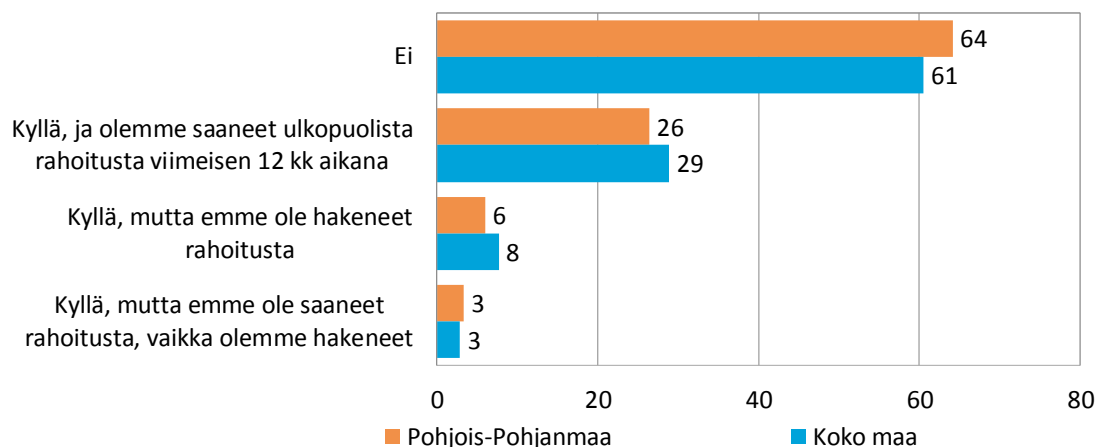
Koko maan pk-yrityksistä vajaalla puolella, 46 %:lla on lainaa rahoituslaitoksilta. Alueella lainaa rahoituslaitoksilta ottaneiden osuus on hieman suurempi, 52 % alueen pk-yrityksistä.

Taulukko 12. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Pohjanmaa	48	52
Koko maa	54	46

Pk-yritysbarometriin vastanneista koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan alueen yrityksistä noin kuudella kymmenestä ei ole ollut tarvetta hankkia rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Reilulla neljäsosalla koko maan ja alueen pk-yrityksistä on ollut tarvetta hakea ja nämä ovat myös saaneet rahoitusta lähimmän vuoden aikana. Koko maassa vajaat joka kymmenes ja alueella 6 % prosenttia vastaajista sanoo tarvetta olleen, mutta ei ole hakenut rahoitusta. Kolme prosenttia koko maan ja alueen vastaajista sanoo olleen tarvetta rahoitukselle ja on myös hakenut rahoitusta, mutta ei ole sitä saanut.

Kuva 13. Onko yrityksellänne ollut viimeisten 12 kk:n aikana tarve hankkia rahoitusta?, %

Rahoitusta on otettu pääosin pankista ja toiseksi eniten rahoitusyhtiöstä.

Taulukko 13. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %

	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Pankista	73	68
Rahoitusyhtiöstä	24	26
Vakuutusyhtiöstä / eläkevakuutusyhtiöstä	-	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	6	4
Bisnesenkeltä (eli yksityiseltä henkilösjoitajalta)	14	6
Finnverasta	10	17
Tekesistä	15	8
ELY-keskuksista	7	6
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloitusrahasto Verasta	0	1
Velkakirjamarkkinoilta	-	0
Listautumismarkkinoilta (ml. pörssi ja vaihtoehtoiset markkinapaikat)	-	0
Joukkorahoituksen kautta	-	1
Muualta	3	9

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Valtaosa eli noin kolme neljästä koko maan ja alueen pk-yrityksestä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 14. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Pohjanmaa	76	24
Koko maa	74	26

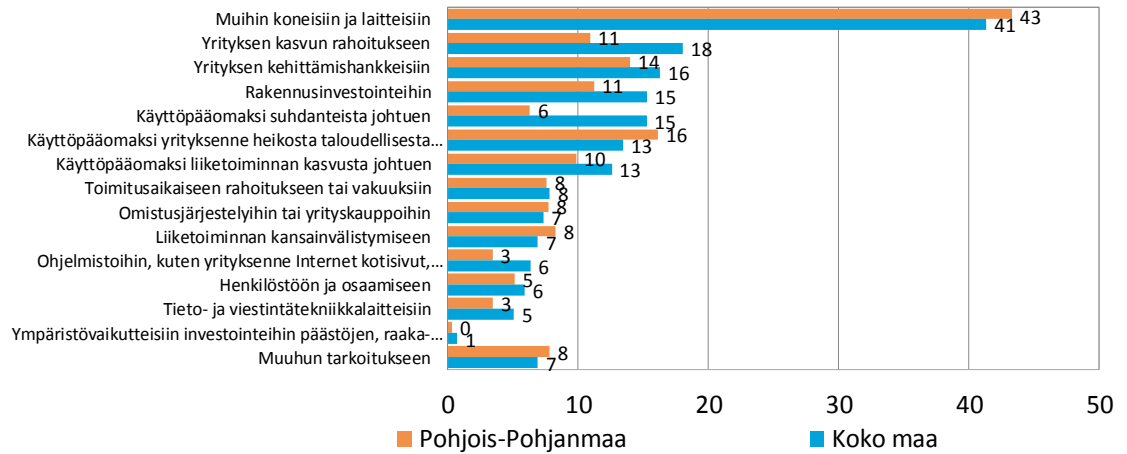
Pk-yritykset aikovat hakea ulkopuolista rahoitusta yleisimmin pankista ja rahoitusyhtiöstä.

Taulukko 15. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %

	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Pankista	65	69
Rahoitusyhtiöstä	29	25
Vakuutusyhtiöstä /eläkevakuutusyhtiöstä	9	3
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	12	10
Bisnesenkeliltä (eli yksityiseltä henkilösijoittajalta)	14	12
Finnverasta	15	20
Tekesistä	17	17
ELY-keskuksista	13	13
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloitusrahasto Verasta	3	2
Velkakirjamarkkinoilta	-	1
Listautumismarkkinoilta (ml. pörssi ja vaihtoehdotiset markkinapaikat)	-	0
Joukkorahoituksen kautta	5	4
Muualta	10	10

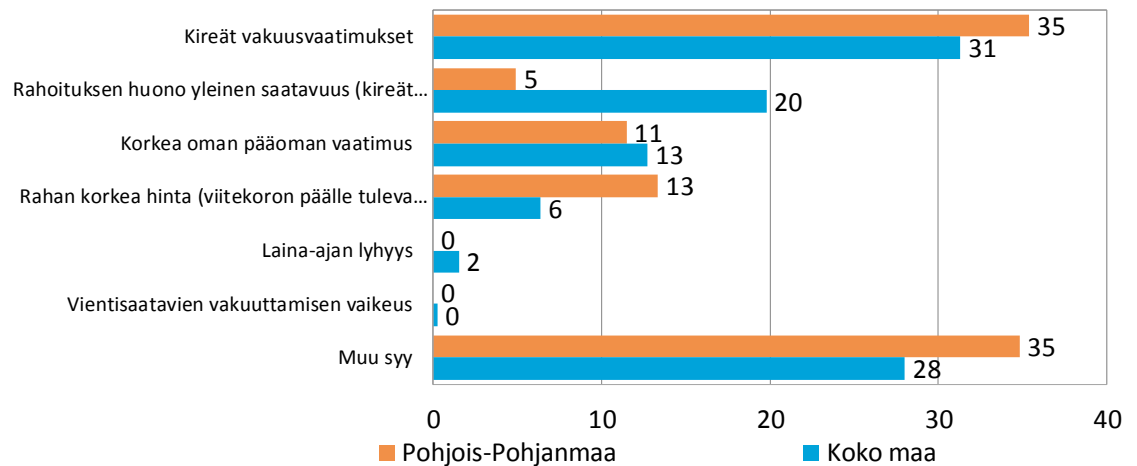
Koko maassa kuten myös Pohjois-Pohjanmaan alueella ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää selvästi yleisimmin muihin koneisiin ja laitteisiin.

Kuva 14. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana */

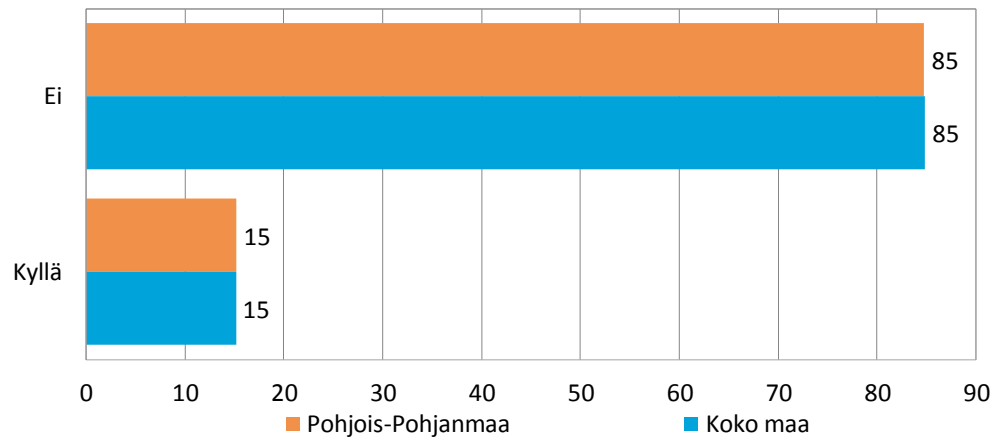
Kireät vakuusvaatimukset koko maassa ja alueella on tärkein syy sille, että pk-yrityksissä ei ole haettu tai saatu rahoitusta.

Kuva 15. Tärkeimmät syyt sille, että ei ole hakenut tai saanut rahoitusta?, %

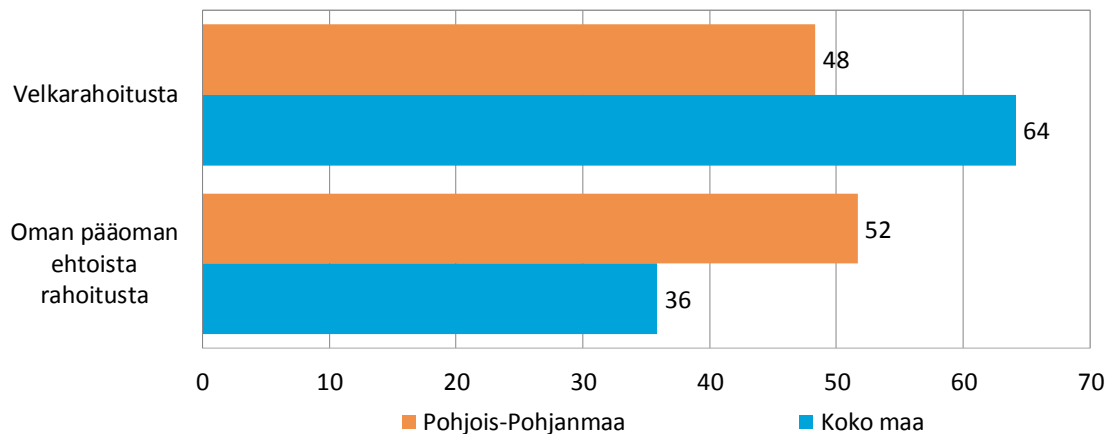
Valtaosa tutkimukseen osallistuneista pk-yrityksistä koko maassa ja Pohjois-Pohjanmaan alueella ei ole jättänyt toteuttamatta viimeisen 12 kuukauden aikana tärkeitä investointi-, tutkimus- tai markkinointihankkeita ulkoisen rahoituksen heikon saatavuuden vuoksi.

Kuva 16. Onko jäänyt hankkeita toteuttamatta ulkoisen rahoituksen heikon saatavuuden takia?, %

Niillä koko maan pk-yrityksillä, joilla hanke jäi toteutumatta, rahoitusongelmat koskivat ensisijaisesti velkarahoitusta. Pohjois-Pohjanmaan alueella ongelmat ovat koskeneet lähes yhtä usein velkarahoitusta sekä pääoman ehtoista rahoitusta.

Kuva 17. Toteutumatta jääneen hankkeen rahoitusongelmat koskivat ensisijaisesti?, %

10. Omistajanvaihdos

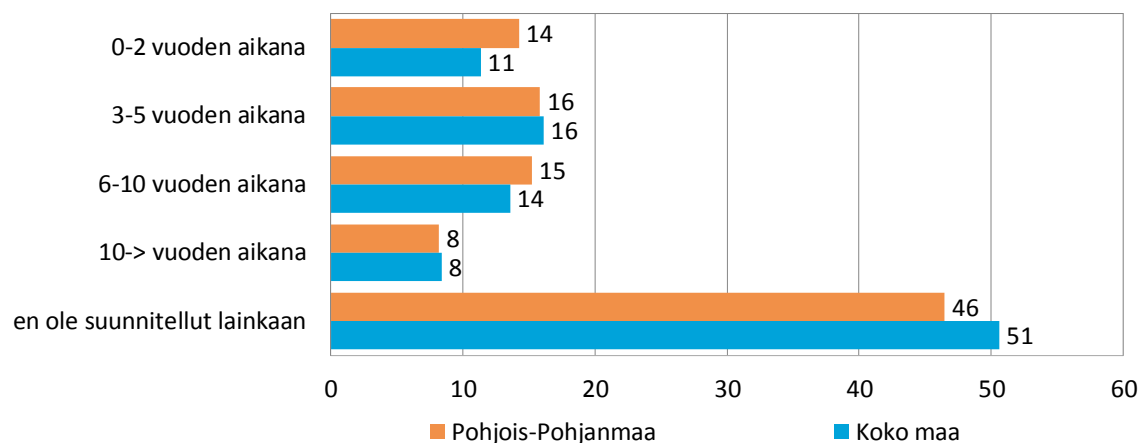
Noin puolet pk-yritysbarometriin vastanneista koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan alueen päättäjistä sanoo seuraavansa yrityksensä arvoa aktiivisesti.

Taulukko 16. Seuraa aktiivisesti yrityksen arvon kehitystä, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Pohjanmaa	53	47
Koko maa	47	53

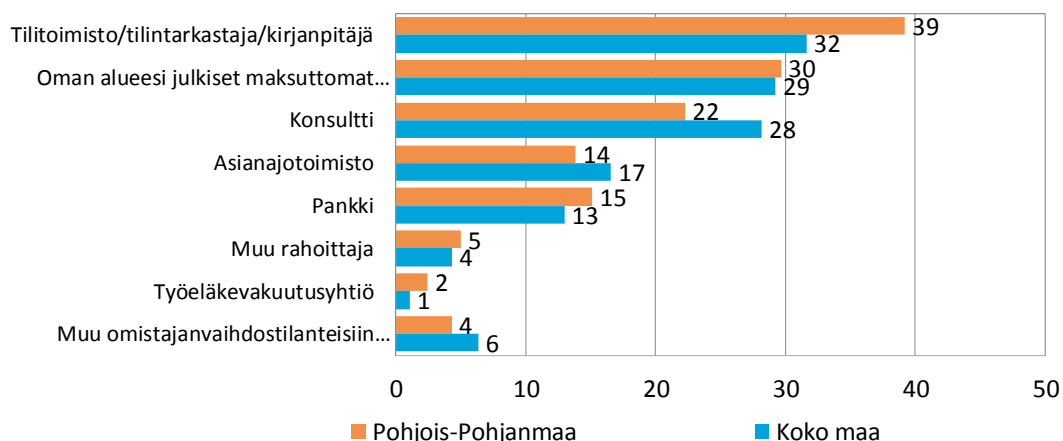
Puolet koko maan ja alueella 46 % vastanneista pk-yrityspäättäjistä ei ole suunnitellut omistajanvaihdoksen toteuttamista lainkaan. Omistajanvaihdosta suunnittelevat aikovat toteuttaa vaihdoksen useimmiten seuraavan kolmen-kymmenen vuoden aikana.

Kuva 18. Omistajan vaihdoksen suunnittelu, %

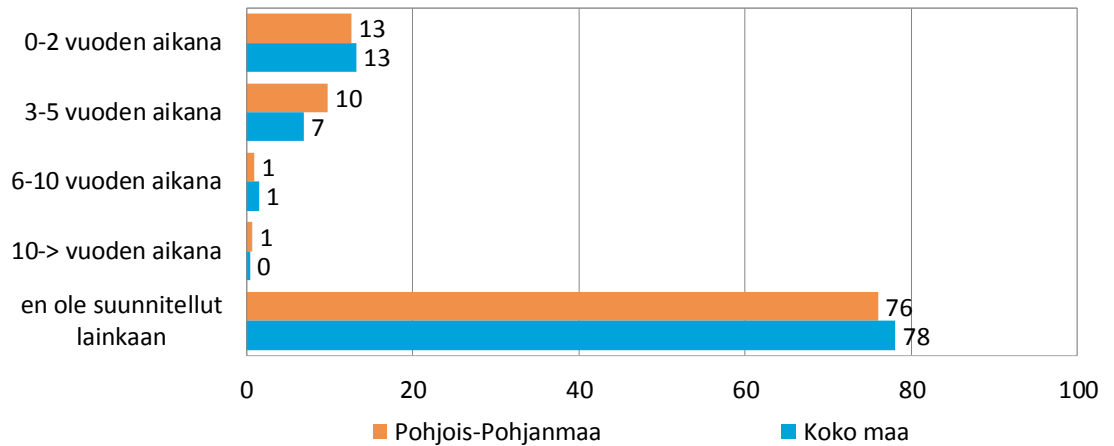
Tilitoimisto/tilintarkastaja/kirjanpitäjä, oman alueen maksuttomat omistajavaihdospalvelut sekä konsultti ovat yleisimmät tahot, joiden puoleen pk-yritykset kääntyisivät ensisijaisesti omistajanvaihdostilanteessa.

Kuva 19. Tahot, joiden puoleen kääntyttäisiin omistajanvaihdostilanteessa?, %

Valtaosa, kolme neljästä pk-barometrikyselyyn vastanneista ei ole suunnitellut yrityksen tai liiketoiminnan ostamista lainkaan. Yrityksen tai liiketoiminnan osto toteutettaisiin yleisimmin lähitulevaisuudessa, seuraavan kahden vuoden aikana. Koko maassa neljä viidestä ja alueella hieman useampi yrityksen tai liiketoiminnan ostamisesta kiinnostuneista sanoo tarvitsevänsä ostoon ulkopuolista rahoitusta.

Kuva 20. Yrityksen tai liiketoiminnan ostamisen suunnittelu, %

Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221
yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT

Valtakatu 51, 53100 Lappeenranta
yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin 06 420 5000

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT

Sammonkatu 12, 50130 Mikkeli
yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 312

HELSINGIN YRITTÄJÄT

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
yrittajat.fi/helsinki
puhelin 050 575 2353

HÄMEEN YRITTÄJÄT

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
yrittajat.fi/hame
puhelin 010 229 0390

KAINUUN YRITTÄJÄT

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin 06 831 5292

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT

Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

KYMEN YRITTÄJÄT

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
yrittajat.fi/kymi
puhelin 044 012 4190

LAPIN YRITTÄJÄT

Hallituskatu 26, 2. krs, 96100 Rovaniemi
yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT

Laukontori, Kehräsaari B, 2. krs, 33200 Tampere
yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin 03 251 6500

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
yrittajat.fi/pohjoiskarjala
puhelin 050 367 5194

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Isokatu 4, 90100 Oulu
yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin 010 322 1980

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT

Vesijärvenkatu 15, 15140 Lahti
yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 322 4300

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT

Tekniikantie 12, 02150 Espoo
yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
puhelin 010 422 1400

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Raastuvankatu 12-14 D, 65100 Vaasa
yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
puhelin 050 463 2370

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT

Isolinnankatu 24, 28101 Pori
yrittajat.fi/satakunta
puhelin 050 312 9301

SAVON YRITTÄJÄT

Kauppakatu 28 B, 3. krs, 70110 Kuopio
yrittajat.fi/savo
puhelin 017 368 0500

UUDENMAAN YRITTÄJÄT

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
yrittajat.fi/uusimaa
puhelin 010 231 3050

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT

Brahenkatu 20, 20100 Turku
yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin 02 275 7100

Finnvera Oyj:n ja toimipisteiden yhteystiedot

PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ

HELSINKI

Porkkalankatu 1, PL 1010, 00101 Helsinki
vaihde 029 460 11
www.finnvera.fi

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET

HELSINKI

Porkkalankatu 1, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15 rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Piippukatu 11, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Askonkatu 2, 7. krs, 15100 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs, 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Kalevantie 2, 33100 Tampere

TURKU

Humalistonkatu 1, 20100 Turku

VAASA

Virastotalo, Wolffintie 35, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO

FINNVERA PLC

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Bolshaya Konyushennaya St. 8
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Wolffintie 35 B, 5. krs, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

